

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

82. An & qualiter obtinens plura talia beneficia sufficientia ex dispensatione Papæ sine rationabili causa, tutus esse possit in conscientia, & absolvi à Confassario.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

his prælati inferioribus absolute & indistincte negat Azor. *loc. cit.* quod duo vel plura beneficia eidem conferre possit. Porro, an & qualiter Episcopus vel Legatus dispensare possit in pluralitate incompatibilium aliunde, v. g. quia dignitates, curata &c. dicitur infra. vide tantisper Garc. *loc. cit.* n. 336.

Questio 80. An, si iusta causa, ob quas quis obtinuit plura beneficia, cessent, v. g. parentes, sorores &c. quos alere debebat, mortui, teneatur ea beneficia renunciare, retentis solum iis, quæ ad congruam sustentationem sufficiunt?

Respondeo negativè: jus enim naturale jam cum eo relaxatum est, & in iure Canonico dispensatum ex iusta & rationabili causa, quæ laxatio sicut in votis & juramento, non est conditionalis, sed absoluta, & causa illa pertinebant ad hoc, ut legitima distributio fieret illorum beneficiorum, non verò ad conservationem distributorum: ita fere Hurt. *loc. cit.* subresol. 3. citans Cajetan. Nihilominus fructus illorum beneficiorum, quæ data ei erant intuitu istarum causarum, iis cessantibus, teneatur impendere in usus pios juxta Hurt. *loc. cit.* n. 1.

Questio 81. An valeat dispensatio papalis facta in hoc puncto dictis causis non subsistentibus?

Respondeo in sententia eorum, qui dictam pluralitatem veteri iure divino sentiunt, esse invalidam eam dispensationem coram Deo, nihil prodesse, & minime subiliter dicta superius, non secus, ac si votum relaxet sine causa; licet enim Papa habeat liberam administrationem beneficiorum, hoc est, minime adstrictam canonibus & legibus, uti ceteri Antistites, habet tamen eam juris naturalis vel divini legibus alligatam. Azor. *loc. cit.* c. 12. q. 7. proderit tamen etiam in foro conscientie adhuc talis dispensatio, ut clericus ad penus juris in eos latis, qui plura talia beneficia habent, sit liber. Azor. *ibid.* juxta dicta à nobis supra. Nihilominus contrarium tenere videtur Laym. in c. 1. de consuetud. in 6. dum ait, dispensationem Papæ supra pluralitate beneficiorum curatorum vel dignitatum sic iusta causa necessitatis vel utilitatis factam esse invalidam, si obreptio aliqua ex parte impetrantis intervenerit; alioqui quidem validam esse dispensationem, argumento *cit. c. 1.* sed illicitam; neque potest dispensatus sic plura beneficia retinere tutè conscientia, maxime, si eorum fructus abundantes inutiliter consumere pergat. Item Less. de justit. l. 2. c. 34. n. 152. dum postquam præmississet: Est contra jus divinum naturale, ut unus habeat plura beneficia, nisi iusta aliqua causa excuset: at qui Pontifex non potest dispensare sine iusta causa, quæ turpitudinem evacuet in iis, quæ sunt juris naturæ; subiungit: advertit tamen, collationem secundis beneficiis, tertii & ceterorum esse validam, & conferre per vim ritulæ, ut patet ex multis canonibus; nam ad nullum eorum iure natura est inhabilis; tenetur tamen resignare aliqua ex iis, quæ non sunt illi secundum suum statum necessaria, vel in quibus legitima causa non intercessisset; fructus tamen interim perceptos non tenetur restituere; si muneri suo saltim per vicarium, satisfecit &c. Verum ut patet ex ipsis Lessii verbis, non loquitur is de collatione facta dispensativè in ordine ad retinenda illa cum præhabitis;

P. Leuren, Fori Benef. Tom. III.

de hoc enim quærebatur, an id Pontifex possit valide, de alia tali collatione paulò post.

Questio 82. An, & qualiter obtinens plura istiusmodi beneficia sufficientia ex dispensatione Papæ sine rationabili causa, tutus esse possit in conscientia, & absolvi à Confessione?

Respondeo (sub limitationibus tamen subjungendis, & ubi habens illa plura certus est sine causa rationabili & subsistente secum dispensatum) non posse esse tutum in conscientia, & non posse absolvi. Cajet. in sum. v. beneficium n. 10. Azor. *loc. cit.* c. 12. q. 11. Filiuc. l. 3. q. 1. c. 7. n. 40. Less. *loc. cit.* n. 151. citans pro hoc præter D. Thom. & Cajet. Majorem in 4. d. 24. q. 4. Soto de justit. l. 3. q. 6. n. 3. Tolet. l. 5. c. 71. &c. ac dicens, esse fere communem Theologorum: contra Hurt. *loc. cit.* c. 6. subresol. 5. n. 10. ceterosque auctores docentes, cum hoc ipsum non nisi iure canonico vetetur, possitque in eo etiam sine causa Pontifex dispensare validè, posse provivum talibus pluribus (modò tamen ea obreptitiè non impetraverit à Papæ, juxta dicta paulò ante quæst. præced. ex Laym) licitè, seu tutè conscientia retinere & absolvi. Videtur etiam esse contra Sanch. l. 2. Consil. c. 2. dub. 6. n. 16. apud Pith. de præb. n. 184. dum docet, eum, qui obtinuit plura beneficia incompatibilia per dispensationem Papæ sine iusta causa factam, peccasse quidem mortaliter, dum actu procuravit & recepit talia, posse tamen licitè retinere ea, si per se, vel per substitutos bene ea administret, & consulat damnis inde pullulantibus; quia accepit ab eo, qui poterat legitime conferre, ac sciens contulit ea; & cum talis receptio sit tantum contra iustitiam distributivam, non obligat ad restitutionem. Luber responsionem nostram ipsiusmet fere Cajetani verbis elucidare: hic postquam *loc. cit.* dixisset: dispensatio Papæ cadit super jus positivum, & non super jus divinum & naturale; pluralitas autem beneficiorum, quæ fit sine rationabili causa, est contra jus naturæ; & dein addidisset: sistit tamen confessor pedem circa iudicium illius, qui jam cum dispensatione, sine rationabili tamen causa, habuit & possidet incompatibilia, ne præceps neget absolutionem; oportet enim discernere, an iste teneatur de necessitate salutis renuntiare & reliqua, reservato sibi uno; quod non facile est, quando providetur per Vicarios, subiungit: denique duo pensanda potissimum. Primum est damnum Ecclesiarum, secundum inæqualitatem distributorum beneficiorum; & quidem damnum Ecclesiarum, quantum ad temporalia, & reparationem opportunam sive templi sive parva mentorum, & numerum ministrorum facile compensari potest; quia hæc subjacent sensibus: sed quantum ad curam animarum, si sunt beneficia curata, non excusatur à residendo; & per hoc sibi imputetur etiam levis culpa in damno animarum, & proinde, etsi possibile est, difficile tamen ac rarum videtur quòd absque notabili damno Ecclesiarum huiusmodi pluralitas continetur; & quando sic accidit, neganda est absolutio; quia notabilis damno Ecclesia continuo voluntaria absque rationabili causa, non est absque peccato mortali; ex parte autem iniquæ distributionis post factum pensanda sunt tria. Primum: damnum Ecclesiarum quas quis simul habet. Secundum: damnum Clericorum, qui debent ex his beneficiis honorari ac pasci. Tertium: scandalum honorum omnium, qui has inæquales beneficiorum distributiones videntes offenduntur, perturbantur, & ad similia incitantur, & propterea qui hæc parvi pendit absolvendus non est. ita ille: ex quibus patet, illum non tantum loqui de curatis, sed etiam

D

de

de simplicibus, saltem ob servitium exigentibus residentiam, ut cum interpretatur Hurr. supra. De cetero Azor, cui inhaeret Filiuc. expressius comprehendit & cetera; dum sic ferè loquitur: profectò si sunt curata, & dispensatio impetrata sine causa iusta, absolvi non potest, qui plura eorum obtinet, nisi, uno sibi reservato, reliqua dimittat; nam iure divino in Ecclesiis, quas habet, tenetur residere, nec per Vicarium sui loco substitutum satisfacit, eò quòd Vicarius est mecenarius, non pastor proprius, item si beneficia sint dignitates, personatus, officia, canonicatus, vel portiones Ecclesiarum Cathedralium, vel Collegiarum, absolvendus non est, qui sine iusta causa plura habet; quia quamvis iure canonico tantum residere perpetuò debet, at iure naturali, ubi unum ex his beneficiis satis est, alterum habere prohibetur; ac proinde dispensatio sine iusta causa impetrata coram Deo nihil valet. Postremò si beneficia sunt simplicia, nec praesentiam requirunt, adhuc iure naturali simul haberi nequeunt, dum unum sufficiens est; proinde & in his habens dispensationem retento uno ad sustentationem necessario, reliqua abdicare debet secundum conscientiam, alioqui absolvendus non est. Addit tamen uterque tam Filiuc. quam Azor, quibus in hoc consentit Hurr. quòd confessarius in beneficiis istiusmodi omnino simplicibus secluso scandalo sequi possit sententiam contrariam plurimorum Canonistarum, sententium talia beneficia, etiam, dum sufficiens est eorum unum, non esse ex iure naturali incompatibilia, eò quòd secundum hanc sententiam dispensatio illa Pontificis sine causa, etsi illicita, sit tamen valida, & poenitentem dicentem se sequi illam, absolvi; dum tamen, ut expressè Azor, confessarius ipse iudicat eam sententiam esse probabilem, quamvis ex eo solùm quòd plures Doctores graves sic sentiant; secus verò, si ipse confessarius iudicat, eam sententiam esse improbabilem, aut hæreticam, sitne, nec ne probabilis; sic enim ageret contra conscientiam, licere autem confessario eam iudicare ut probabilem, ait; quia etsi credat falsis rationibus niti; quia tamen novit eam teneri à gravibus & minimè imperitis Auctoribus, tutò iudicare potest, eam esse probabilem, quia probabile est quòd veris alioqui sapientibus videretur, ut Aristot. *l. 1. Top. c. 1.* quæ postrema fundantur in generali illa doctrina, quam cum Vasq. *l. 2. d. 62. c. 4.* Lorca *l. 2. d. 39.* Sayro in *clar. reg. l. 1. c. 6.* tenent plures, posse aliquem operari contra propriam opinionem & sequi contrariam, quam viri docti sequuntur, quæque communiter æstimatur non continere errorem, sed adhuc probabilitatem habere, quamvis ex intrinsicis & propriis fundamentis & rationibus illa ei non probeatur, sed suam opinionem veram existimet, & contrariam falsam, quia ob extrinseca principia, nempe auctoritatem Doctorum, qui contrarium sequuntur, potest iudicare illam rem probabilem, & sic secundum eam operari, reventà adhuc propria opinione & assensu illius ob intrinseca & propria fundamenta: à qua doctrina tamen plures alii recedunt, etsi aliàs teneant posse aliquem sequi probabilem relicta probabiliore, eò quòd velint, ut quis sequi possit probabilem, debeat iudicare, eam esse veram, etsi non veriore: de quo vide post & inter alios canonistas Garc. *p. 11. c. 5. n. 380.* tenentem hanc secundam contra Vasq. & Azor.

Quaestio 83. An igitur, si Papa nulli expressa causa, motu proprio, & ex certa scientia habenti jam beneficii, ad congruam sustentationem sufficiens, conferat insuper aliud, collatio sit legitima, & talis illud sua conscientia recipere & retinere valeat?

Respondeo primo: talem collationem censendam validam, etiam si in literis provisionis nulla fiat mentio de prahabitis jam beneficiis, modo tamen in iisdem literis expressè contineantur verba significantia motum proprium & certam scientiam, Azor. *p. 2. l. 6. c. 10. p. 5.* juxta *Clem. si Romanus Pontifex de beneficio alicui motu proprio provideat de beneficiis, qua obtinet, nulla habita mentione provisionem seu gratiam huiusmodi fore validam declarans, qualiacunque fuerint beneficia, dignitates aut personatus, cum cura vel sine cura, & in numero quantumcumque is habebat.* Et de hoc casu motus proprii intelligendum videtur Castropidum de *benef. d. 6. p. 3. §. 6. n. 27.* tradit, quòd clarum sit, Pontificem dispensasse in pluralitate beneficiorum (intelligè etiam ad effectum ea simul retinendi) eo solùm, quòd denuo concedat alicui beneficiorum, aliorum, quæ is jam obtinet conscientis tam quoad qualitatem, quam quantitatem.

2. Limitat tamen hoc ipsum Azor, ita ut vi doctorum verborum inferiorum: *motu proprio*: talis non fiat compos beneficiorum jam obtentorum, dum ea tenebat contra canones absque ulla canonice relaxatione; veluti si Titius Spurcius vel ante legitimam aetatem sine ulla in hoc dispensatione illa obtinuit, hac enim verba: *motu proprio*: cum ultra Pontificis mentem & voluntatem non tribuant facultatem, aut juris relaxationem, non extendunt se ad ista prahabita; sed rescriptum Pontificium tantum obtinet ad aliud beneficium de novo consequendum; nam dum pontifex alicui gratiam facit, ut plura beneficia, quorum unum, aut aliqua ob abundantiam reddituum, aut affectionem alterius incompatibilis dimittere debebat, simul retinere possit, intelligi duntaxat debet de iis, quæ canonicè obtenta sunt, ut dicitur expressè in *caudum, de elect. per ea verba: nec intentionis nostra fuit, aliquid de novo concedere; sed ut per indulgentiam possit habita licite retinere.* Item in *c. si gratiosè, de rescript. in 6.* Laym. in *cit. caudum. n. 6.* juxta Innoc. *ibid. n. 17.* Idem de Legato asserunt Azor. *cit. c. 10. q. 6.* & qui ab eo citantur Jo Ann. Anchar. Cardin. Imol. in *Clem. Et si ab Apostolica, de off. Ordinari. valere factam ab eo collationem, si is motu proprio, & hoc expresso in literis provisionis, habenti jam unum beneficium, nulla de eo facta mentione, conferat secundum; eò quòd jus in cap. ult. de off. legati in 6. illam irritam voluerit vitio impetrantis, tacentis primum beneficium; non autem vitio Legati, qui contulit. Contrarium tamen tenentibus Archid. Jo Monach. Cap. & aliis in *cit. c. nisi, de off. Legati*; eò quòd illud cap. dicat, collationem factam à Legato, non facta mentione beneficii prahabiti, esse irritam, non distinguendo, an motu proprio, an ad petitionem collatum beneficium; ubi autem jus non distinguit, neque nos distinguere debeamus. Ad hæc in *c. si motu proprio, de preb. in 6.* tanquam speciale privilegium statuatur, ut facta ab eo collatio motu proprio sine expressione beneficii prahabiti valeat.*

3. Respondeo ad secundum: posse in eo casu provisionem,